

Minister Rozwoju i Technologii

Znak pisma: DGN-I.054.5.2024

Warszawa, 09 grudnia 2024 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: odpowiedzi na interpelacje poselskie nr 6225 i nr 6226 Pani Posel Anny Dąbrowskiej-Banaszek w sprawie usuwania, odbioru i utylizacji azbestu w Polsce

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelacje poselskie nr 6225 i 6226 w sprawie usuwania, odbioru i utylizacji azbestu, przedstawiam następujące informacje.

Dostrzegając potrzebę zwiększenia wsparcia osób użytkujących wyrobów zawierające azbest, które są zainteresowane ich usunięciem, w ramach realizacji „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” corocznie podejmowanych jest szereg różnicowanych i wzajemnie się uzupełniających działań.

W ramach środków budżetowych będących w dyspozycji ministra właściwego do spraw gospodarki, w 2024 r. sfinansowano przeprowadzenie 2 projektów edukacyjno-informacyjnych o zasięgu lokalnym, skierowanych do około 2,5 tys. osób, na łączną kwotę 42,5 tys. zł. Udzielono również 63 jednostkom samorządu terytorialnego (dalej „jst”) dotacji na aktualizację inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest na łączną kwotę 1,03 mln zł. Zapewnione zostało również utrzymanie i rozwój technologiczny systemu Baza Azbestowa – narzędzia do inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest dla jst. Obecnie 2 471 gmin w Polsce pracuje w tym systemie (z wszystkich 2 477 gmin).

W dniach 9-10 października 2024 r. w Warszawie, w ramach realizacji zadań wynikających z Programu, w siedzibie Ministerstwa Rozwoju i Technologii, odbyła się konferencja „Przyszłość bez azbestu”. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele resortów, urzędów centralnych, instytutów, jst, organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorstw realizujących prace polegające na demontażu wyrobów i transporcie odpadów zawierających azbest. Zakres tematyczny organizowanej konferencji umożliwił przede wszystkim przekazanie uczestnikom spotkania informacji na temat:

- a) skutków zdrowotnych narażenia na azbest,
- b) planowanych zmian legislacyjnych związanych z nowymi przepisami UE,
- c) planowanych modernizacji funkcjonalności Bazy Azbestowej,
- d) możliwości weryfikacji danych z inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest z wykorzystaniem AI,
- e) nowej Dyrektywy Budynkowej i jej wpływu na proces usuwania wyrobów zawierających azbest,

- f) źródeł wsparcia usuwania wyrobów zawierający azbest m.in. w ramach programu Narodowego Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, wsparcia Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Funduszy Europejskich, Programu TERMO.

W 2024 r. kontynuowano prace legislacyjne nad projektem ustawy o wyrobach zawierających azbest, mającej na celu kompleksowe uregulowanie tematyki azbestowej. Prace te zbiegły się w czasie z wymogiem wdrożenia Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2668 z dnia 22 listopada 2023 r. w sprawie zmiany dyrektywy 2009/148/WE w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie azbestu w miejscu pracy. Projekt jest w trakcie uzgodnień międzyresortowych, opiniowania i konsultacji publicznych. Termin wdrożenia przepisów unijnych do polskiego porządku prawnego to 21 grudnia 2025 r. Poprawa ochrony zdrowia i bezpieczeństwa wszystkich pracowników wykonujących prace w narażeniu na działanie azbestu, jak i osób znajdujących się w pobliżu tych prac, jest nadrzędnym celem projektu ustawy. W dokumencie zawarto m.in. następujące kwestie:

- 1) obowiązek uzyskania zezwolenia przez wykonawców prac polegających na usuwaniu lub zabezpieczeniu wyrobów zawierających azbest,
- 2) obowiązek uzyskania wpisu do rejestru przez podmioty prowadzące szkolenia w zakresie bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,
- 3) wprowadzenie obowiązku szkoleń pracowników, których ocena ryzyka zawodowego uwzględnia rodzaj i poziom narażenia na działanie azbestu, w zakresie podstawowym lub rozszerzonym, w zależności od rodzaju prac wykonywanych przez pracowników,
- 4) wskazanie wyrobów zawierających azbest, które mogą zostać zabezpieczone w sposób trwały (podziemne instalacje ciepłownicze i elektroenergetyczne, wodociągowe i kanalizacyjne, płyty warstwowe i płyty żeberkowe znajdujące się w ścianie lub w pokryciach warstwowych połączonych trwale ze ścianą ostonową budynku, drogi utwardzone odpadami zawierającymi azbest).

Jednocześnie, mając na względzie potrzebę znalezienia dodatkowych sposobów na wsparcie finansowe związane z usuwaniem azbestu, projekt wprowadza propozycje zmian w obecnie obowiązujących przepisach, tak aby usprawnić finansowanie usuwania azbestu.

Ministerstwo Rozwoju i Technologii nie posiada środków na usuwanie wyrobów zawierających azbest, dlatego „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” wskazuje fundusze ochrony środowiska, jako pełniące rolę wspierającą w zakresie finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, nadzorowany przez Ministra Klimatu i Środowiska, realizuje od 2010 r. program priorytetowy pn.: „Ogólnopolski program finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest”, dedykowany wsparciu działań w zakresie demontażu, zbierania, transportu oraz unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest. W latach 2010-2023 NFOŚiGW przeznaczył łącznie na usuwanie wyrobów zawierających azbest kwotę 266 mln zł, co przyniosło efekt w postaci trwałego usunięcia 515 tys. ton azbestu. Konstrukcja programu priorytetowego zakłada, że wkład NFOŚiGW pokrywa 50% kosztów zadania, a druga połowa jest finansowana ze środków wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, czasami przy wsparciu beneficjentów końcowych. Corocznie ze środków NFOŚiGW, przy współpracy z WFOŚiGW, wydatkowane jest na działania związane z usuwaniem azbestu ponad 20 mln zł.

Z informacji pozyskanych od NFOŚiGW wynika, że w 2024 r. realizowane są umowy udostępnienia środków zawarte z wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej w:

- a) Części 1) programu priorytetowego dotyczącej „przedsięwzięć w zakresie demontażu, zbierania, transportu oraz unieszkodliwienia odpadów zawierających azbest, zgodnie z gminnymi programami usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest” zawarto 15 umów na łączną kwotę 77,5 mln zł, w tym wypłacono 25,2 mln zł,
- b) Części 2) programu priorytetowego dotyczącej „przedsięwzięć w zakresie demontażu, zbierania, transportu oraz unieszkodliwienia odpadów zawierających azbest realizowanych w gospodarstwach rolnych” zawarto 16 umów na łączną kwotę 100 mln zł, w tym wypłacono 8,7 mln zł.

Warto podkreślić, że wsparcia ze środków własnych na realizację zadań polegających na demontażu wyrobów i transporcie odpadów zawierających azbest udzielają również WFOŚiGW (w 2023 r. wydatkowano 19,5 mln zł) oraz jednostki samorządu terytorialnego (w 2023 r. wydatkowano 3,3 mln zł). Z dofinansowania udzielanego przez gminy korzystają zarówno osoby fizyczne, jak i osoby prawne.

Na przełomie lat 2023 i 2024, w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO), Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi uruchomił drugi nabór wniosków o dofinansowanie do wymiany w gospodarstwach rolnych pokryć dachu wykonanych z materiałów zawierających azbest na budynkach służących do produkcji rolnej. Z informacji uzyskanych od MRiRW wynika, że łącznie w okresie prowadzonych naborów (I nabór: od 17 października 2022 r. do 15 listopada 2022 r., II nabór: od 15 grudnia 2023 r. do 12 stycznia 2024 r.) wnioski na wymianę dachów złożyło 92,5 tys. rolników. Trwa ich rozpatrywanie. Podpisano już ponad 50 tys. umów na kwotę 630 mln zł, co przyczyni się (według szacunków) do zdemontowania 358 tys. ton wyrobów azbestowych z terenu kraju.

Z uwagi na trwający jeszcze rok 2024, ostateczne dane na temat zrealizowanych w tym czasie działań wspierających usuwanie wyrobów zawierających azbest i unieszkodliwianie powstałych odpadów, nie są jeszcze znane.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej planuje w 2025 r. realizację zawartych już umów udostępnienia środków w ramach Części 2) programu priorytetowego dotyczącego „przedsięwzięć w zakresie demontażu, zbierania, transportu oraz unieszkodliwienia odpadów zawierających azbest realizowanych w gospodarstwach rolnych”. Do wypłaty w kolejnych latach, w ramach zawartych zobowiązań, pozostaje kwota blisko 90 mln zł, przy czym wypłata w 2025 r. uwarunkowana jest dostępnością środków.

Jednocześnie, w chwili obecnej, wobec braku środków oraz ze względu na nałożone regulacje ustawowe powodujące bardzo znaczne obciążenie finansowe funduszu podstawowego NFOŚiGW, nie są planowane nabory wniosków w roku 2025 na finansowanie działań w ramach Części 1) programu priorytetowego.

Aktualnie nie są planowane zmiany „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” realizowanego przez Ministerstwo Rozwoju i Technologii. W kolejnych latach, na poziomie centralnym, wojewódzkim i lokalnym, kontynuowana będzie realizacja zadań z następujących grup tematycznych: działania legislacyjne (dalsze prace nad projektem ustawy o wyrobach zawierających azbest oraz aktami wykonawczymi do niej), działania

edukacyjno-informacyjne m.in. w zakresie przybliżenia nowych przepisów, modernizacja i rozwój technologiczny Bazy Azbestowej i GeoAzbestu, usuwanie wyrobów zawierających azbest oraz działania w zakresie ochrony zdrowia.

Środki budżetowe, będące w gestii ministra właściwego do spraw gospodarki, przeznaczone zostaną w 2025 r. głównie na wsparcie jst w zakresie aktualizacji inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest oraz utrzymanie i rozwój technologiczny Bazy Azbestowej, w tym przede wszystkim dostosowanie jej do nowych przepisów. Łącznie planowane jest wydatkowanie 1,5 mln zł. Natomiast w 2026 r. planowane jest przeprowadzenie szeregu regionalnych działań edukacyjno-informacyjnych, których celem będzie przybliżenie nowych przepisów oraz możliwości finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest z różnych źródeł.

Warto zauważyć, że potrzeba usuwania wyrobów zawierających azbest jest sygnalizowana także w dokumentach, które nie są bezpośrednio związane z problematyką azbestową. W nowej perspektywie polityki spójności na lata 2021-2027 uwzględniono możliwość ujmowania usuwania wyrobów zawierających azbest jako kosztów kwalifikowanych w regionalnych programach operacyjnych, także w projektach dotyczących m.in.: efektywności energetycznej, OZE, wodno-kanalizacyjnych. Działania w tym zakresie podejmują poszczególne Urzędy Marszałkowskie. Usuwanie wyrobów zawierających azbest i zastępowanie ich wyrobami bezazbestowymi zostało uwzględnione również w Krajowej Polityce Miejskiej 2030 w ramach Wyzwania V – Poprawa jakości środowiska przyrodniczego w miastach, jako element działań poprawiających efektywność energetyczną budynków.

Także Długoterminowa strategia renowacji budynków wskazuje na potrzebę ujmowania usuwania wyrobów zawierających azbest i zastępowania ich wyrobami bezazbestowymi w publicznych programach wsparcia renowacji budynków, w zakresie poprawy efektywności energetycznej i transformacji do gospodarki neutralnej klimatycznie. Ministerstwo jest w trakcie opracowywania Krajowego planu renowacji budynków, który zastąpi Długoterminową strategię renowacji budynków. Plan będzie dokumentem strategicznym, który przedstawi założenia kompleksowej polityki integrującej szerokie spektrum działań mających na celu zapewnienie renowacji krajowych zasobów budynków mieszkalnych i niemieszkalnych, zarówno publicznych, jak i prywatnych, w wysoce energooszczędne, bezemisyjne i zdekarbonizowane zasoby budowlane do 2050 r. Dokument ten stanowić będzie kompas wyznaczający najoptymalniejsze kierunki działań. Obejmie swym zakresem identyfikację potrzeb inwestycyjnych, źródła i środki finansowania, niezbędne zasoby oraz działania współtowarzyszące remontom i termomodernizacjom, w tym działania związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest z budynków.

Z upoważnienia, z wyrazami szacunku

Michał Jaros

Sekretarz Stanu

/ kwalifikowany podpis elektroniczny /

Zgodnie z art. 13 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz. U. L 119 z 4 maja 2016 r., z późn. zm.), zwanego dalej „RODO”, informuję, że:

1. Administratorem Pani/Pana danych osobowych jest Minister Rozwoju i Technologii z siedzibą w Warszawie, przy Placu Trzech Krzyży 3/5, 00-507 Warszawa, e-mail: kancelaria@mrit.gov.pl, tel. +48 222 500 123, adres skrytki na ePUAP: /MRPiT/SkrytkaESP. Wykonującym obowiązki administratora jest dyrektor Departamentu Zrównoważonej Gospodarki (d. Departament Analiz Gospodarczych oraz Departament Gospodarki Niskoemisyjnej).
2. Jeśli ma Pani/Pan pytania dotyczące przetwarzania Pani/Pana danych osobowych, a także przysługujących Pani/Panu praw, może się Pani/Pan kontaktować z Inspektorem Ochrony Danych w MRiT wysyłając informację na skrzynkę: iod@mrit.gov.pl.
3. Pani/Pana dane osobowe będą przetwarzane w oparciu o art. 6 ust. 1 lit. c) RODO tj. w celu wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na administratorze, na podstawie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz. U. z 2024 r. poz. 907), oraz w związku z § 162 uchwały Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. - Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. z 2024 r., poz. 806) oraz art. 193 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (M. P. z 2022 r. poz. 990).
4. Pani/Pana dane osobowe przetwarzane będą w celu rozpatrzenia i udzielenia odpowiedzi na interwencję poselską lub senatorską lub interpelację/zapytanie poselskie.
5. Odbiorcami Pani/Pana danych osobowych mogą być:
 - o organy władzy publicznej oraz podmioty wykonujące zadania publiczne lub działające na zlecenie organów władzy publicznej, w zakresie i w celach, które wynikają z przepisów powszechnie obowiązującego prawa (np. na żądanie sądów, urzędów skarbowych, Prokuratury lub Policji);
 - o inne podmioty, które na podstawie stosownych umów podpisanych z MRiT przetwarzają dane osobowe, dla których Administratorem jest Minister Rozwoju i Technologii (np. podmioty świadczące usługi prawne, dostawcy systemów informatycznych i usług IT oraz telekomunikacyjnych, operatorzy pocztowi i kurierzy).
6. Pani/Pana dane osobowe będą przechowywane przez okres niezbędny do realizacji celu ich przetwarzania tj. do chwili załatwienia sprawy, w której zostały one zebrane, a następnie – w przypadkach, w których wymagają tego przepisy ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. z 2020 r. poz. 164 ze zm.) – przez czas określony w tych przepisach.
7. Pani/Pana dane osobowe nie będą podlegać zautomatyzowanemu podejmowaniu decyzji lub profilowaniu.
8. Pani/Pana dane osobowe nie będą przekazywane do państwa trzeciego ani do organizacji międzynarodowych.
9. Podanie danych jest dobrowolne, ale niezbędne do rozpatrzenia i udzielenia odpowiedzi na interpelację/zapytanie/interwencję.
10. W związku z przetwarzaniem Pani/Pana danych osobowych przysługują Pani/Panu następujące prawa:
 - o prawo dostępu do swoich danych oraz otrzymania ich kopii zgodnie z art. 15 RODO;

- prawo do sprostowania (poprawiania) swoich danych, jeśli są błędne lub nieaktualne, zgodnie z art. 16 RODO;
 - prawo do ograniczenia przetwarzania danych zgodnie z art. 18 RODO.
11. W przypadku powzięcia informacji o niezgodnym z prawem przetwarzaniu w Ministerstwie Rozwoju i Technologii Pani/Pana danych osobowych, przysługuje Pani/Panu prawo wniesienia skargi do organu nadzorczego właściwego w sprawach ochrony danych osobowych, tj. Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, ul. Stawki 2, 00-193 Warszawa.